

Warsztat

**„Polskie doświadczenia w rewitalizacji miast
jako podstawa do opracowania koncepcji rewitalizacji mołdawskich miast”**

w ramach projektu

**„Rewitalizacja szansą na społeczno-gospodarczą aktywizację obszarów zdegradowanych w
mołdawskich miastach ”.**

"DLACZEGO REWITALIZACJA? POLSKIE DOŚWIADCZENIA I PERSPEKTYWY"

23-28.10.2022 - Glodeni, Cupcini, Lipcani, Ghindești, Șoldănești și Telenești

Proiectul este cofinanțat în cadrul programului de cooperare poloneză pentru dezvoltare al Ministerului Afacerilor Externe al Republicii Polonia

Spis treści prezentacji:

- Rys historyczny wprowadzania procesów rewitalizacyjnych w Polsce;
- Rewitalizacja w latach 2005-2008 (Program Rewitalizacji Obszaru Miejskiego Brozowa na lata 2006-2013);
- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzozów na lata 2009 – 2015;
- Rewitalizacja w latach 2007- 2013 – pozytywne zmiany;
- Rewitalizacja obecnie;
- Rewitalizacja w kilku krokach;
- Zagrożenia związane z etapem planowania rewitalizacji;
- Zagrożenia związane z realizacją procesu rewitalizacji;
- Raport o stanie rewitalizacji;
- Rewitalizacja – zagrożenia;
- Rewitalizacja – rekomendacje.

De ce revitalizare?

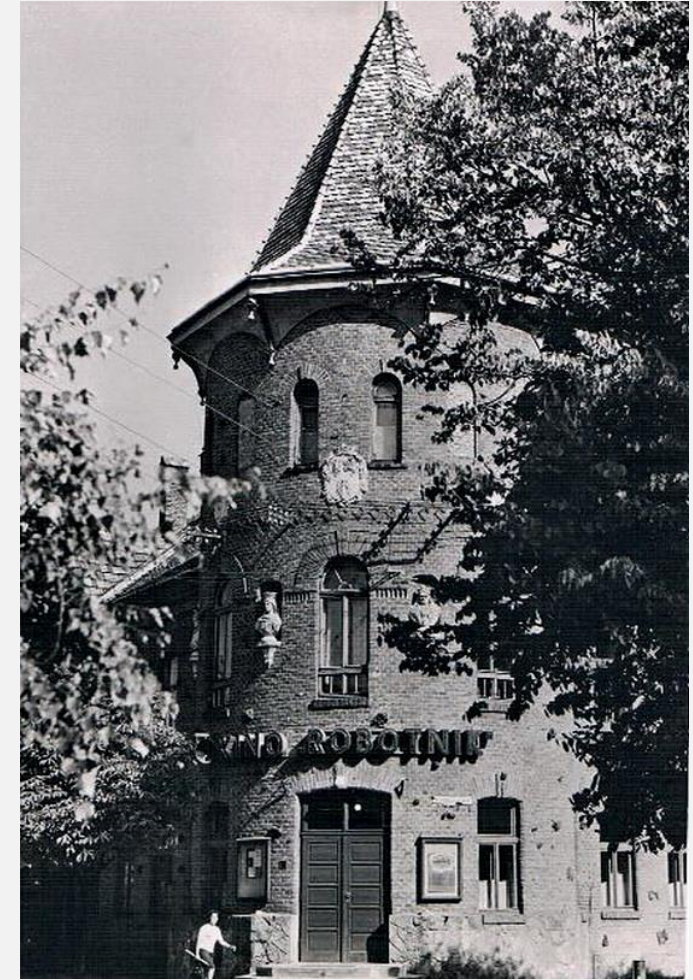

Experiența poloneză și perspective

- Originile revitalizării în Polonia datează din perioada transformărilor politice, a descentralizării puterii, a modelului economiei de piață și a respectării drepturilor de proprietate, precum și a renașterii administrației locale și ca urmare a schimbărilor sociale.
- Aderarea Poloniei la Uniunea Europeană a avut un impact semnificativ asupra procesului de regenerare urbană din Polonia. Între 2004 și 2006 au fost mobilizate fonduri UE pentru a sprijini regenerarea zonelor degradate.
- În următoarea perioadă de programare 2007-2013, valoarea fondurilor disponibile pentru măsurile în acest sens, incluse în programele operaționale regionale, a crescut de mai multe ori.
- O condiție prealabilă pentru solicitarea de finanțare a fost dezvoltarea de programe de revitalizare și, în consecință, crearea unui cadru organizațional pentru gestionarea regenerării în cadrul unităților administrației locale.
- Ca urmare, după 2004, în multe orașe din Polonia, revitalizarea a devenit un element important al programelor de dezvoltare.

Revitalizarea în Brzozów – începuturi

„Dacă un om însuși nu știe încotro se îndreaptă, niciun vânt nu este favorabil” SENEKA

Programul de revitalizare a zonei urbane a orașului Brzozów pentru perioada 2006 - 2013

Brzozów, grudzień 2005

- Beneficiarul strategic al programului de revitalizare este orașul Brzozów,
- Orașul Brzozów va acționa în calitate de instituție de implementare și de supraveghere a programului de revitalizare.

Obiective specifice:

- Crearea de condiții spațiale pentru dezvoltarea calitativă a orașului Brzozów.
- **Protecția aspectului urbanistic al orașului Brzozów.**
- Promovarea spiritului antreprenorial, combinată cu crearea de noi locuri de muncă.
- **Eliminarea sau schimbarea formelor obiectelor care nu sunt în concordanță, pentru a adapta arhitectura acestora la caracterul istoric al orașului.**
- **Îmbunătățirea condițiilor de locuit și a mediului de viață al locuitorilor.**
- Îmbunătățirea stării mediului natural.
- Asigurarea condițiilor de siguranță pentru locuitorii orașului Brzozów

Proiecte de revitalizare incluse în Programul de revitalizare a zonei urbane din Brzozow pentru perioada 2006-2013:

1. revitalizarea "Oraşului Vechi" (Piaţa din Brzozów).
2. renovarea și modernizarea clădirii Sokół - Centrul Cultural Brzozów, împreună cu reconstrucția cinematografului și modernizarea acestuia.
3. crearea de zone de parcare - platforme.
4. crearea unui sistem de monitorizare pentru oraşul Brzozów.

Revitalizare 2005-2008

- ✓ Primele activități de revitalizare s-au axat pe aspectul arhitectural și spațial, vizând în principal protecția planurilor arhitecturale istorice, restaurarea monumentelor, reabilitarea fondului locativ (clădiri multifamiliale cu o stare tehnică precară, cu un consum ridicat de energie și cu un aspect estetic precar).
- ✓ Programul de revitalizare a zonei urbane a orașului Brzozów pentru 2006-2013 a indicat ca fiind cea mai importantă sarcină revitalizarea clădirilor istorice din oraș (primăria, centrul comunitar Brzozów, biserica) și a părții centrale a orașului – piața(centrul) orașului.
- ✓ În programul de revitalizare nu au fost incluse măsuri soft.
- ✓ Programul nu a fost pus în aplicare, în mare parte din cauza implicării reduse a autorităților locale și a eficacității scăzute în obținerea de fonduri externe.
- ✓ Programul de revitalizare pentru zona urbană a orașului Brzozów a devenit baza pentru dezvoltarea Planului de revitalizare locală a orașului Brzozów pentru perioada 2009-2015.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Brzozów

na lata 2009-2015

Brzozów, czerwiec – listopad 2009

Introducere

Doamnelor și domnilor!

Lucrările de pregătire a Planului de revitalizare pentru Brzozów au fost finalizate. Acesta este un document important pentru dezvoltarea orașului nostru. A fost creat într-un moment special - în anul în care Brzozów împlinește 650 de ani. Revitalizarea este cel mai adesea asociată cu restaurarea splendoarei și gestionarea clădirilor istorice. Cu toate acestea, din punctul nostru de vedere, termenul de revitalizare are un domeniu de aplicare mult mai larg, iar Planul de revitalizare pentru Brzozów are un rol foarte important de jucat. În primul rând, este un document esențial în procesul de aplicare pentru acordarea de ajutoare din fondurile UE. Planul de revitalizare pentru Brzozów nu se limitează la propunerea de măsuri tehnice și proiecte de investiții.

În plus față de dimensiunea economică, acesta are o conotație socială importantă, deoarece va servi la activarea comunităților locale și la contracararea unor fenomene sociale negative, cum ar fi marginalizarea socială, alienarea funcțională sau șomajul. În al treilea și ultimul rând, Planul de revitalizare este o sursă de informații valoroase privind nu numai partea centrală, cea mai veche și istorică a orașului, ci și cartierul Vidice.

Intenția noastră este ca documentul pregătit să servească nu numai administrației autonome și serviciilor comunei Brzozów, ci și altor entități care solicită subvenții UE, cum ar fi: cooperativele și comunitățile de locuințe, parohia sau organizațiile neguvernamentale. La urma urmei, ne dorim cu toții ca, datorită acțiunilor noastre comune, Brzozów să se dezvolte, să devină mai frumos și mai prietenos pentru locuitorii și oaspeții săi.

Józef Rzepka Primarul orașului Brzozów

Revitalizarea pieței din Brzozów

Municipalitatea din Brzozów a implementat două proiecte de revitalizare a pieței Brzozów:

- Revitalizarea pieței din Brzozów
- Green Brzozów - îmbunătățirea esteticii și funcționalității spațiului public din piața Brzozów

Valoarea totală a acestor proiecte: 4,4 milioane PLN (1,1 milioane EUR), subvenție: 3,7 milioane PLN (0,9 milioane EUR).

Revitalizare - schimbări pozitive

- Piața este o vitrină pentru oraș,
- "recuperarea unui loc" important pentru comunitatea locală,
- îmbunătățirea stării de conservare a clădirilor din cadrul pieței (în special a clădirilor istorice),
- creșterea activității sociale a locuitorilor (participarea la consultări),
- creșterea importanței turistice a orașului (muzeu, centru de informare turistică, promovare)

Revitalizarea acum

- ✓ Revitalizarea după 2015 poate fi realizată atât în zonele urbane, cât și în cele rurale și urban-rurale.
- ✓ O mare varietate de entități pot solicita finanțare pentru astfel de proiecte, inclusiv organizații neguvernamentale, administrații locale, cooperative și comunități de rezidenți și antreprenori.
- ✓ Pe lângă proiectele de investiții, exemple de activități de revitalizare pot fi proiecte legate de activarea socială și profesională a persoanelor amenințate de excludere socială (fondurile pentru astfel de scopuri sunt prevăzute în programele regionale, în părțile finanțate din Fondul Social European), sprijin pentru intrarea sau revenirea pe piața muncii (activitate profesională), dezvoltarea spiritului antreprenorial, îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice și rezidențiale, transportul urban durabil, promovarea activităților legate de cultură, inclusiv protecția și îngrijirea monumentelor istorice, mediul natural și protecția zonelor verzi.
- ✓ Pentru a obține cofinanțare din partea UE, proiectele de revitalizare trebuie să aibă proiecte complementare de natură socială.

Revitalizare în mai multe etape

1. Esența revitalizării constă în scoaterea din starea de criză a zonelor degradate, care se realizează în mod global, prin acțiuni integrate în beneficiul comunității locale, al spațiului și al economiei. Aceste acțiuni sunt concentrate din punct de vedere teritorial, ceea ce înseamnă că ele privesc o zonă selectată și restrânsă a municipiului;
2. revitalizarea nu este o investiție sau o activitate unică. La baza tuturor activităților de revitalizare se află oamenii și răspunsul la problemele sociale, în timp ce activitățile din sfera planificării, tehnică, de mediu sau economică au un caracter complementar;
3. Revitalizarea nu este realizată doar de municipalitate, ci implică părțile interesate, care pot fi entități publice și private, organizații neguvernamentale și, mai presus de toate, locuitorii. Rolul municipalității este de a coordona și de a programa acest proces în consecință;

Revitalizare în mai multe etape

4. Caracterul participativ al revitalizării constă în faptul că procesul este programat, desfășurat și evaluat cu participarea activă a părților interesate (consultări sociale și Comitetul de revitalizare desemnat);
5. Revitalizarea este un proces continuu; la evaluarea și actualizarea programului de revitalizare, municipalitatea poate ajunge la concluzia că sunt necesare activități de revitalizare într-o altă parte a zonei degradate. Apoi, procesul pentru zona respectivă începe cu adoptarea PRG pentru aceasta;
6. Revitalizarea se desfășoară pe baza programului de revitalizare a municipiului (GRP) , care include, printre altele, angajamentele de revitalizare, calendarul de implementare a acestora și cadrul financiar. Programul de revitalizare municipală este nucleul revitalizării municipalităților.

Riscuri asociate cu etapa de planificare a revitalizării

- Diagnosticare incorectă care nu ia în considerare zonele cu probleme reale.
- Delimitarea unei zone prea mari pentru a o scoate din criză, ținând cont de resursele care pot fi utilizate.
- Neadaptarea măsurilor planificate la necesitatea depășirii globale a fenomenelor care constituie criza dintr-un anumit domeniu. Această neadaptare constă cel mai adesea într-un deficit de întreprinderi în domeniul integrării sociale sau în faptul că investițiile în infrastructură nu contribuie în mod eficient la atingerea obiectivelor de revitalizare declarate.
- Neasigurarea unei participări reale la formularea conceptului de revitalizare sau la elaborarea proiectelor care îl compun.
- Neasigurarea participării entităților (instituții, unități organizaționale, persoane) care dispun de potențialul necesar pentru a realiza revitalizarea ca o întreprindere holistică, răspunzând la diferite tipuri de fenomene de criză și corelate între ele.
- Fluxul insuficient de informații și coordonarea deficitară a activităților între entitățile implicate.

Riscuri asociate cu etapa de planificare a revitalizării

- Lipsa de fonduri publice pentru a finanța acțiunile necesare într-o măsură suficientă (lipsa fondurilor în bugetul municipal și, în același timp, eșecul de a obține finanțare externă).
- Presiunea pentru obținerea și cheltuirea rapidă a fondurilor (în special a fondurilor UE), ceea ce duce la scăderea calității acțiunilor desfășurate, la devierea de la succesiunea corectă a acestora și la slăbirea integrării între acțiunile din diferite sfere (de exemplu, "investiții" și "social").
- Gentrificarea (o schimbare a caracterului unei părți a orașului), care implică strămutarea din zonă a locuitorilor afectați de probleme sociale și, prin urmare, înrăutățirea situației acestor persoane (dacă, după finalizarea campaniei de renovare, doar chiriașii cu chirie reglementată, dispuși să plătească taxe noi, mai mari, vor fi cazați în noile clădiri renovate (ceea ce ar însemna adesea persoane care nu îndeplinesc criteriul de venit)

Revitalizare – rezumat

Raport privind starea de revitalizare

- Majoritatea proiectelor realizate și planificate ca parte a revitalizării sunt concentrate în centrele orașelor stricte și reprezintă un răspuns la criza din centrul orașului, care este comună în orașele poloneze. Sursele acestei crize se află într-o serie de procese nefavorabile de natură demografică, economică și socială care se consolidează reciproc. În ciuda acestor simptome ale crizei, comunitățile locale susțin în general concentrarea activităților de revitalizare în centrul orașului și în alte spații publice cheie.

Raport privind starea de revitalizare

- Cea mai frecvent indicată entitate responsabilă pentru implementarea proiectelor de revitalizare planificate este unitatea de administrație locală (JST) a municipalității; acest lucru se aplică la 54,6% din proiectele analizate.
- Parteneriatul public-privat (PPP) prezintă un interes redus. Doar 0,6 % din proiectele de revitalizare au fost planificate în această formulă. Unitățile administrației publice locale și unitățile organizatorice ale administrației publice locale sunt entitatea indicată să realizeze cel mai mare număr de proiecte planificate, cu o valoare totală de 29,9 miliarde PLN.
- Natura revitalizării poloneze determină, în mare măsură, metoda de finanțare care afectează tipul de entități implicate în activități. Fondurile din fondurile europene și disponibilitatea acestora pentru unitățile administrației locale au făcut ca municipalitățile, districtele și voievodatele, împreună cu unitățile lor organizatorice, să devină principalii actori în procesele de revitalizare.

Raport privind starea de revitalizare

- Sondajul indică participarea activă a comunităților de locuințe la revitalizare. Din cele 2464 de proiecte implementate de comunitățile de locuințe, 97% sunt proiecte de infrastructură.
- 12,5% dintre entitățile implicate în proiectele de revitalizare planificate sunt organizații neguvernamentale sau grupuri informale. În 9,3 % din proiecte, instituțiile de asistență socială au fost identificate ca entitate de implementare; în acest grup, 344 de proiecte din 374, adică marea majoritate, sunt implementate prin parteneriate intersectoriale, de obicei cu ONG-uri, fundații sau grupuri informale.

Raport privind starea de revitalizare

- Au fost identificate fonduri externe pentru 90 % din proiectele planificate. Principalul rol în finanțarea revitalizării planificate în Polonia este jucat de fondurile europene sub formă de programe de ajutor regionale și naționale.
- Finanțarea pentru elaborarea sau actualizarea documentelor de revitalizare în cadrul Programului operațional de asistență tehnică a fost utilizată de 58,1 % dintre orașele poloneze. În total, se preconizează că peste 90 % din valoarea întreprinderilor indicate va fi finanțată din fonduri publice.
- Cu toate acestea, mai mult de 90 % din sarcinile planificate urmează să fie realizate cu ajutorul fondurilor de ajutor european sau național. Acest lucru înseamnă că aproape exclusiv acele proiecte a căror realizare urmează să fie susținută din fonduri publice au fost înscrise în programele de revitalizare.

Revitalizare - riscuri

- Proiectele de revitalizare planificate depășesc cu siguranță (de aproape șapte ori) posibilitățile reale de finanțare a acestora. Valoarea și numărul de proiecte de revitalizare planificate indică nevoile mari ale autorităților locale, care văd în revitalizare un instrument de rezolvare a multor probleme interne.
- Principalii promotori ai proiectelor de revitalizare planificate în cadrul programelor de revitalizare sunt entitățile publice - mai ales administrațiile municipale și unitățile organizatorice municipale subordonate acestora. Parteneriatul public-privat (PPP), recomandat în Politica urbană națională, nu este foarte popular, deoarece doar 0,6% din proiectele de revitalizare planificate sunt implementate în formula PPP
- Adesea, orașele decid să includă în programul lor de revitalizare investiții de capital intensiv în speranța de a primi finanțare externă, fără a se concentra asupra celor pe care le-ar putea implementa cu succes fără fonduri din Programul Operațional Regional (POR). Din cauza prevalenței unei astfel de abordări și a valorii limitate a fondurilor care urmează să fie distribuite între solicitanți, marea majoritate a proiectelor nu vor primi finanțare și nu vor avea nicio șansă de a fi puse în aplicare.

Revitalizare - riscuri

- Autoritățile locale întâmpină încă mari dificultăți în transpunerea experienței de gestionare a proiectelor individuale în gestionarea implementării întregului program și în atingerea obiectivelor acestuia, precum și în aplicarea instrumentelor legale - Lipsa de know-how și de utilizare a noilor instrumente de revitalizare
- Soluțiile statutare pentru revitalizare nu sunt adaptate la specificul satelor.

Revitalizare - recomandări

- Este necesară o schimbare în filozofia de programare și de implementare a procesului de revitalizare - de la o abordare bazată pe proiecte la o abordare cuprinzătoare bazată pe zone. Actualul sistem de sprijin pentru revitalizare în cadrul programelor operaționale regionale și naționale (cataloge de întreprinderi eligibile pentru finanțare) consolidează mai degrabă un proces de revitalizare punctual decât unul cuprinzător și integrat. Este necesar să se introducă modificări în procedura de selectare a întreprinderilor de revitalizare pentru a primi sprijin financiar din resursele Uniunii Europene. Ar trebui să se renunțe la procedura de concurs în favoarea negocierilor și a identificării de proiecte specifice în cadrul resurselor de ajutor disponibile, pre-allocate orașelor în cauză.
- Este nevoie de o integrare strânsă a procesului de revitalizare și a politicii de locuințe în zonele revitalizate, cu extinderea domeniului de aplicare a proiectelor de locuințe în cadrul revitalizării.
- Există o nevoie clară de instrumentare mai bună (instrumente juridice, organizaționale și financiare)• Recomandări pentru revitalizarea zonelor post-industriale, post-militare și post-cai ferate. Soluțiile statutare adoptate permit o posibilitate limitată de implementare a acestui tip de proiecte (cu condiția ca acestea să rezolve probleme sociale specifice în zona de revitalizare).• Se postulează dezvoltarea unui instrument dedicat managementului orașelor în scădere.

Revitalizare - riscuri

- În etapa de programare a revitalizării, ar trebui identificate oportunitățile de parteneriat și de implicare mai largă a entităților private în finanțarea revitalizării.
- Atunci când se planifică sarcini în cadrul programelor de revitalizare, este necesar să se asigure finanțarea proiectelor urbane, cel puțin a celor care vor fi considerate esențiale pentru atingerea obiectivelor programului de revitalizare adoptat.
- Ar trebui să se caute o indicație mai precisă a zonei care are nevoie de revitalizare, iar dimensiunea acesteia ar trebui să fie adaptată la acțiunile posibile într-un orizont de timp limitat.
- Se recomandă crearea unei baze de informații cuprinzătoare care să conțină bune practici și indicații pentru diferite tipuri de orașe. Prezentarea statistică a revitalizării va arăta, de asemenea, dimensiunea acesteia în Polonia, în special în ceea ce privește obținerea de fonduri externe și, prin urmare, va oferi o posibilitate reală de a realiza activitățile planificate.

Vă mulțumim pentru atenție!

www.revitalizare.eu

[Facebook.com/Revitalizare.eu](https://www.facebook.com/Revitalizare.eu)